

Dương Kỳ Phương Hội Ngữ Lục

Dịch Giả : Dương Đình Hỷ

Dương Kỳ họ Lãnh quê quán ở Nghi Xuân, Viên Châu.

1- Sư xưng gia khúc nào? Tông phong của ai?

-Có ngựa thì cưới ngựa, không ngựa thì đi bộ.

2- Thế nào là Phật?

-Con lừa 3 chân, nghịch móng mà đi.

-Chỉ là thế thôi sao?

-Trưởng lão Hồ Nam.

3-Cảnh Dương Kỳ là thế nào?

-Vượn hương xuống núi kêu.

-Thế nào là người trong cảnh?

-Gái nghèo ôm rô đi, mục đồng hoành sáo về.

4-Cửu Phong nói:

-Hôm nay vui gặp đồng tham.

-Bạn đồng tham có ý gì?

-Cửu Phong kéo cây, Dương Kỳ kéo bừa.

-Chính lúc đó thì Dương Kỳ ở trước hay ở sau Cửu Phong?

Cửu Phong do dự.

-Tuởng là đồng tham, hóa ra không phải.

5-Sư thượng đường nói:

-Thân tâm thanh tĩnh thì các cảnh thanh tĩnh. Các cảnh thanh tĩnh thì tâm thanh tĩnh, còn biết lão nhân sai chỗ nào không? Đánh mất tiền ở sông thì tìm ở sông.

6-Sư thượng đường nói:

-Con đường hướng thượng ngàn thánh không truyền, người học nhọc sức như vượn bắt hình. Các ông có biết thời tiết đó không? Nếu biết thì dù là người thế cũng được người trời cúng dường. Nếu không thì Diêm Vương cũng không cứu được.

7-Phật, Tổ đều quên là chỗ nghi ngờ của học nhân. Không biết hòa thượng giúp người thế nào?

-Ông chỉ muốn khám phá tâm tưởng lão.

8-Dương Kỳ thượng đường nói:

-Một lời của Dương Kỳ mắng Phật, mắng Tổ người sáng mắt không dẫn sai.

9-Sư nói:

-Chỉ tâm này là Phật, trong 10 phương thế giới. Lão già Thích Ca nói mộng, chư Phật 3 đời nói mộng, các lão hòa thượng trong thiên hạ nói mộng, các ông còn nằm mộng không? Nếu có thì nửa đêm hãy nói một câu coi.

Một lúc sau lại nói:

-Hãy nói cho Dương Kỳ coi, tham.

10-Sư thượng đường nói;

-Ngồi trừ càn khôn, trời đất tối đen, bỏ qua mưa gió điều hòa. Tục khí chưa trừ hết nếu muốn tâm không náo loạn, phải xem cổ giáo. Thế nào là cổ giáo?

-Trăng sáng trong trời đất. Biển xanh sóng nước trong.

-Không biết làm sao xem?

-Nhìn dưới chân.

-Bỗng gặp sóng lớn phải làm sao?

Ông tăng hét rồi vỗ tay.

-Hãy coi một viên chiến tướng.

11- Thế nào là thể của chân như?

-Dạ xoa quỳ gối, nhãn tinh đen.

-Thế nào là dụng của chân như?

-Chùy kim cương hủy núi sắt.

12- Thế nào là câu thứ nhất?

-Ngay khi gặp đám mây, Đông Sơn hết vãng lai.

-Thế nào là câu thứ 2?

-Trên đầu một khối bụi, dưới chân 3 thước đất.

13- Phật là gì?

-Động Đình không che dấu.

-Cổ nhân nói: Đến không đến, đi không đi là gì?

-3 sinh, 60 kiếp không phải là thời gian lâu.

Tăng không lời, sư hỏi:

-Hiểu không?

-Không hiểu.

-Động Đình bao dậm cũng không phải là rộng.

14- Thế nào là đệ nhất huyền?

-Thích Ca chiếu sáng vai A Nan.

-Thế nào là đệ nhị huyền?

-Côn Luân chứa vạn tượng.

-Thế nào là đệ tam huyền?

-Lệ rơi khóc cây dâu khô.

15- Thế nào là đệ nhất yếu?

- Tốt nhất là tinh chiếu.
- Thế nào là đệ nhị yếu?
- Phản chiếu càn khôn.
- Thế nào là đệ tam yếu?
- Giáp lộ là tùng già xanh.

16- Thế nào là trước chiếu sau dụng?

- Chỉ đường rõ ràng.
- Thế nào là trước dụng sau chiếu?
- Kim cương thân phân phó.
- Thế nào là chiếu dụng đồng thời?
- Phật Tổ cùng đi nhưng khác đường.
- Thế nào là chiếu dụng không đồng thời?
- Tham thì thực tham, học thì thực học, phải biết huyết mạch của cổ nhân.

Một lúc sau lại nói:

- Người đến nơi không nói.

17- Thế nào là thường chiếu?

- Mũi kim lên núi Tu Di.
- Thế nào là thường chiếu?
- Trong lông mày có nước biển.
- Thế nào là tịch chiếu?
- Mang dép cỏ bị ngã.

18- Sư thượng đường nên có ông tăng hỏi Đại Tù:

- Kiếp hỏa động nhiên đại thiên thế giới đều bị hoại, không biết cái đó có bị hoại hay không?

Đại Tù nói:

- Hoại.

Ông tăng nói:

- Vậy là theo nó đi?
- Theo nó đi.

Ông tăng lại đi hỏi Long Tế:

-Kiếp hỏa động nhiên đại thiên thế giới đều hoại, cái đó có bị hoại không?

-Không.

-Hai vị tôn túc đó một người nói hoại, một người nói không hoại, vậy ai đúng ai sai?

-Hoại và không hoại đều không trong ngoài chẳng cách một hào lông, tâm thường đối mặt.

19-Thế nào là đoạt nhân chẳng đoạt cảnh?

-Trong am ngồi thiền, mây trắng vờn đỉnh núi.

-Thế nào là đoạt cảnh chẳng đoạt nhân?

-Pháo nổ tan xác, thiên đồng chỉ đường.

-Thế nào là nhân cảnh đều đoạt?

-Xương theo tủy mà mất, điền miêu theo mây hàng mà tan.

-Thế nào là nhân, cảnh đều không đoạt?

-Hạn lâm gặp mưa sớm, đất khách gặp người quen.

20-Thế nào là khách trong khách?

-Ai nói sơ, thân?

-Thế nào là khách trong chủ?

-Dụng trán không phản hồi, đối diện với ai đây?

-Thế nào là chủ trong khách?

-Mây trong không, sấm nổ vang trời đất.

-Thế nào là chủ trong chủ?

-Cổ hoàng lệnh cao cử.

21-Sư hỏi:

-Ở đâu đến?

-Trung đường đến.

-Thánh tăng nói gì?

Ông tăng lại gần, sư hỏi:

-Nhà Đông làm lừa, nhà Tây làm ngựa.

-Sai ở chỗ nào?

-Nhai Châu vạn dặm.

22-Ở đâu đến?

-Điện Liêu tới.

-Lão già Thích Ca còn có mặt mũi gì?

Ông tăng liền hét lên.

-Ông định làm gì?

Ông tăng lại hét.

-Đúng rồi!

23-A,a,a là cái gì?

-Đến tăng đường uống trà đi.

24-Hung Hóa hỏi Vân Cư:

何	必	不	必
Hà	tất	bất	tất
一	七	二	七
Nhất	thất	nhị	thất
龍	樹	馬	鳴
Long	Thụ	Mã	Minh
焰	光	透	出
Diễm	quang	thấu	xuất.

*Hà tất bất tất
 Một thất hai thất
 Long Thọ Mã Minh
 Lửa mạnh thấu xuất.*

25-Trước 33 sau 33:

前	三	後	三	是	多	少
Tiền	tam	hậu	tam	thị	đa	thiểu
大	事	光	輝	明	皎	皎

Đại sự quang huy minh kiêu kiêu
 回 頭 不 見 解 空 人
 Hôi đầu bất kiến giải không nhân
 滿 目 白 雲 卧 荒 草
 Mãn mục bạch vân ngọa hoang thảo.

*Trước ba ba sau ba ba là bao nhi?
 Đại sự ánh sáng chiếu sáng trong
 Ngoảnh đầu nhìn người giải không đờ
 Đầy mắt mây trắng nằm cỏ hoang.*

26-Cây Bách trước sân:

趙 州 庭 前 柏
 Triệu Châu đình tiền bách
 眼 里 電 光 掣
 Nhãn lý điện quang xé
 雲 水 往 來 多
 Vân thủy vãng lai đa
 村 翁 行 步 劣
 Thôn ông hành bộ liệt.

*Triệu Châu có cây Bách
 Đập vào đôi mắt ông
 Vân thủy đến nhiều lắm
 Già quê kém bộ hành.*

27-Con chồn của Bách Trọng:

語 路 分 明 在
 Ngữ lộ phân minh tại

憑	君	子	細	看
Bằng	quân	tử	tê	khán
和	雨	西	風	急
Hòa	vũ	Tây	phong	cấp
近	火	轉	加	寒
Cận	hỏa	chuyển	gia	hàn.

*Chỉ đường rất là rõ
 Anh xem kỹ thử coi
 Mưa gió thật rất gấp
 Nhà lạnh cần lửa rồi.*

28-Bắc đầu tàng thân:

雲	門	透	法	身
Vân	Môn	thấu	pháp	thân
從	此	覓	疏	親
Tòng	thử	mịch	sơ	thân
盡	道	和	風	煖
Tận	đạo	hòa	phong	noãn
三	春	寒	更	新
Tam	xuân	hàn	cánh	tân.

*Vân Môn pháp thân có
 Từ đó ngưng thân sơ
 Hòa cùng cơn gió ấm
 Xuân lạnh ai làm thơ.*

29-Hoa đào của Linh Vân:

雲	門	桃	花	親	切	
Vân	Môn	đào	ho	thân	thiết	
英	俊	超	越	古	今	哲
Anh	tuán	siêu	việt	cổ	kim	triết
星	族	孤	輪	明	皎	潔
Tinh	tộc	cô	lun	minh	kiểu	khiết
利	刃	精	輝	用	無	絕
Lời	nhận	tinh	huy	dụng	vô	tuyệt
玄	沙	泌	保	君	未	徹
Huyền	sa	bí	bảo	quân	vị	triệt
雲	水	休	話	箇	生	滅
Vân	thủy	hưu	thoại	cá	sinh	diệt
新	羅	打	鐵	燒	腳	熱
Tân	la đa	thiết	thiêu	chước	nhiệt	
磨	礮	還	用	三	尺	雪
Ma	lung	hoàn	dụng	tam	xích	tuyết.

*Như mây hoa đào thân thiết lắm
 Anh tuán vượt cả cổ kim triết
 Cô lun rọi sáng và thanh khiết
 Cán dao chiếu soi dùng bất tuyệt
 Huyền sa dám bảo anh không hết
 Vân thủy tăng ngừng nói sinh diệt
 Tân La, đinh sắt làm chân móng
 Mài cam còn dùng ba thước tuyết.*

30-Nhà của Dương Kỳ.

楊	岐	乍	住	屋	辟	疎
Dương	Kỳ	sạ	trú	ốc	bích	sơ
滿	床	盡	撒	雪	珍	珠
Mãn	sàng	tận	tát	tuyết	trân	châu
縮	卻	項	暗	嗟	噓	
Súc	khước	hạng	ám	ta	hư	
翻	憶	古	人	樹	下	居
Phiên	ức	cổ	nhân	thụ	hạ	cư.

*Nhà của Dương Kỳ đơn sơ lắm
Trên giường tuyết trắng đã ngập đầy
Rút cổ lại, lòng ngậm than thở
Người xưa nhà chỉ nơi gốc cây.*

31- Ba cân gai.

同	抱	參	學	問	通	律
Đồng	bào	tham	học	vấn	thông	luật
來	扣	宗	師	正	佛	因
Lai	khấu	tông	su	chính	Phật	nhân
為	說	三	斤	麻	最	好
Vi	thuyết	tam	cân	ma	tối	hảo
三	斤	天	下	說	尖	薪
Tam	cân	thiên	hạ	thuyết	tiêm	tân
幾	多	匠	者	頻	拈	掇
Cơ	đa	tượng	giả	tần	niêm	xuyết
奈	緣	緇	侶	有	疏	親
Nại	duyên	tri	lữ	hữu	sơ	thân

余	今	更	為	重	枰	過
Dư	kim	cánh	vi	trùng	bình	quá
那	吒	太	子	析	全	身
Na	Tra	thái	tử	tích	toàn	thân.

*Đồng bào tham học hỏi thông luật
 Gõ cửa tông sư chính Phật nhân
 Nói rằng ba cân gai tốt lắm
 Là mũi nhọn mới, gai ba cân
 Có nhiều tay thợ muốn chiếm đoạt
 Nhưng người tu lại phân sơ, thân
 Nay tôi lại muốn bình sai đúng
 Na Tra thái tử trả lại thân.*

32-Con trâu đực của Quy Sơn.

水	牯	媯	山	峭	峻	機
Thủy	cổ	Quy	Sơn	tiểu	tuần	cơ
分	明	人	類	顯	幽	奇
Phân	minh	nhân	loại	hiển	u	kỳ
兩	途	語	出	分	明	處
Lưỡng	đồ	ngữ	xuất	phân	minh	xứ
夜	鳥	投	林	曉	復	飛
Đạ	điểu	đầu	lâm	hiểu	phục	phi
杖	山	下	竹	筋	鞭	鞭
Trượng	lâm	sơn	hạ	trúc	cân	tiên
搭	索	拏	鉤	火	裏	牽
Đáp	tác	noa	câu	hỏa	lý	khiên

拽	近	不	能	推	放	後
Duệ	cận	bất	năng	thôi	phóng	hậu
回	旋	卻	到	使	君	前
Hồi	tuyền	khước	đáo	sứ	quân	tiền.

*Con trâu Quy Sơn cao vòi vọi
 Sự lý kỳ đở được hiển bày
 Phải nói rõ ràng cho người biết
 Chim đêm vào rừng sáng lại bay
 Cây trúc dưới núi đem làm gậy
 Lại đem ngọn lửa tới để nung
 Vì gần chẳng đẩy về sau được
 Đành đưa về phía trước mặt ông.*

33-Thế nào là đệ nhất quyết?

*Môn phong tận thi thiết
 Rõ ràng vạn tượng phân
 Nhọc sức đứng trong tuyết.*

34-Thế nào là đệ nhị quyết?

*Quá khứ, hiện tại thuyết
 Tất bệnh phải phân chia
 Bình lượng cần đoạn thiết.*

35-Thế nào là đệ tam quyết?

*Khéo vào Định sinh sát
 Đầu, đầu là mũi nhọn
 Ngừng ngay chuyện sinh diệt.*

36-Thế nào là đệ nhất Diệu?

*Môn phong cổ lão rất kỳ yếu
 Quá khứ, hiện tại chẳng tạo thương
 Từ đó chỉ do theo kế chiếu.*

37-Thế nào là đệ nhị Diệu?

*Trên đường nhiều lắm biết bao nhiêu
Xem kỹ dưới trăng cho tỏ nhé
Chưa biết ra sao nạp tặng huyết.*

38-Thế nào là đệ tam Diệu?

*Cao cao đỉnh núi vượn kêu réo
Cô luân xuyên suốt bích đàm tâm
Bỗng nhiên tự vào thanh bình đạo.*

39-Sư giờ phát tử lên:

-Tất cả là một, một là tất cả.

Vẽ một vạch:

-Sơn hà, đại địa, các lão hòa thượng trong thiên hạ trăm sự đều tan. Thế nào là lỗ mũi của mọi người?

Im lặng một hồi rồi nói:

-Kiếm vì bất bình mà rút ra khỏi vỏ, thuốc vì cứu bệnh mà ra khỏi bình.

Hét lên một tiếng:

-Tham!

40-Một ngày nọ có ba ông tăng mới đến. Sư hỏi:

-Ba người tất có một người trí.

Giờ tọa cụ lên hỏi:

-Cái này gọi là gì?

-Tọa cụ.

Sư ngoảnh nhìn tả, hữu:

-Người tham có mắt.

Sư hỏi đệ nhị tọa:

-Muốn đi ngàn dặm, phải bước bước đầu tiên. Thế nào là câu thứ nhất?

-Đến chỗ hòa thượng đâu dám ra tay.

Sư vẽ một vạch, ông tăng nói:

-Xong rồi!

Sư giờ hai tay lên, ông tăng do dự. Sư nói:

-Xong rồi!

Sư hỏi đệ tam tọa:

-Gần đây ông lìa đâu?

-Nam Nguyên.

-Dương Kỳ hôm nay bị khám phá, ông hãy ngồi uống trà.

41-Sư thượng đường đọc bài kệ của Di Lặc:

Di Lặc thực Di Lặc

Trăm ngàn ức phân thân

Luôn luôn chỉ thời nhân

Thời nhân chẳng hề thức.

Sư giơ trụ trượng lên:

-Đây há chẳng là Di Lặc sao? Mọi người đều thấy đó, tôi để ngang trụ trượng. Đó là Di Lặc phóng quang động địa, tôi dựng đứng trụ trượng là Di Lặc chiếu sáng 33 tầng trời, không để ngang hay dựng đứng trụ trượng là Di Lặc hướng gót chân các ông giảng Bát Nhã, nếu biết thì hình mũi lên, nếu không thì là sơn tăng thất lợi.

42-Sư thượng đường nói:

-Trời được một thì xanh, đất được một thì ninh, quân vương được một thì trị thiên hạ, nạp tăng được một thì sao?

Một lúc lâu sau:

-Bình bát hướng lên trời.

43-Bỗng có người hỏi ý chỉ của Dương Kỳ thì sư trả lời sao?

-Đại dã phân xuân sắc, trước vách đá còn băng đọng.

Ông tăng vạch một vòng tròn hỏi:

-Bỗng có người tới, phải làm sao?

Sư quay mặt, ông tăng do dự, sư bèn hét:

-Định đi đâu?

Ông tăng lạy như đàn bà.

-Lúc ông trở lại, tôi sẽ đánh ông 30 gậy.

44-Thế nào là chủ trong chủ?

-Hoàng hậu cũ cử chức cao

Người nói giỏi giờ Thân ói.

45- Thế nào là chánh trung lai?

-Trời sáng, càn khôn sạch chấn địa lôi.

46- Thế nào là chánh trung biên?

-Ban ngày chur tử đến thấy đại tiên.

47- Thế nào là biên trung chánh?

-Vạn thủy, thiên sơn sáng như gương.

48- Thế nào là kiêm trung chí?

-Ban ngày không sợ gì cả.

49- Thế nào là kiêm trung đáo?

-Lúc trắng, đen chưa phân.

50- Su thượng đường nói:

-Có vật trước trời đất

Vô hình vốn cô đơn

Có thể làm chủ vật

Chẳng theo bốn thời tàn.

Đó là vật gì? Các ông có biết không? Nếu có càn khôn, đại địa, sâm la vạn tượng đều chiếu sáng, nếu không chuyển thân không được.

51- Su thượng đường nói:

-Một tức tất cả, tất cả là một.

Sư giờ trụ tượng lên nói:

-Chư Phật trong hiện tại, quá khứ, vị lai, các vị hòa thượng trong thiên hạ, đều ở đầu gậy này.

Vẽ một vạch, hét một tiếng:

-Truyền lệnh tiền của tôi :

Thích Ca làm tiên phong, Đạt Ma đoạn hậu, thế trận hoàn toàn, thiên hạ thái bình.

52- Thế nào là Phật?

*Cô dâu mới cười lừa
Bà mẹ chồng dắt đi.*

Sư đọc bài kệ:

手	提	巴	鼻	腳	踏	尾
Thủ	đề	ba	ty	cước	đạp	vỹ
仰	面	看	天	聽	流	水
Ngưỡng	diện	khán	thiên	thính	lưu	thủy
天	明	送	出	路	傍	邊
Thiên	minh	tống	xuất	lộ	bàng	biên
夜	靜	還	歸	茅	屋	裏
Đạ	tĩnh	hoàn	quy	mao	ốc	lý.

*Tay bịt mũi, cái đuôi chân đạp
Lắng nghe nước chảy, nhìn trời xanh
Tiễn khách lên đường khi trời sáng
Đêm tĩnh trở về mái nhà gianh.*

53-Sư thượng đường nói:

-Tất cả trí thông đều vô quái ngại.

Giơ trụ trượng lên:

-Cây gậy này hướng về phía trước các người trình đại thân thông.

Ném gậy xuống:

-Cả càn khôn đều chân động, mặt đất lay động. Người không thấy Đạo, tất cả mọi trí đều thanh tĩnh. 30 năm sau, người sáng mắt chẳng nói Dương Kỳ đầu rồng đuôi rắn.

54-Sư thượng đường nói:

-Sấm nổ, mưa rơi vạn vật phát sinh.

Giơ gậy lên:

-Đại chúng nói làm gì? Ông câu cả ngày không buông câu, thu cần trở về. Tham!

55-Sư thượng đường, một ông tăng hỏi:

-Sư lên bảo tọa, tứ chúng tụ họp. Thế nào là ý Tây sang, mời sư cử xướng.

-Mây mờ đỉnh núi, bốn mặt nước dâng.

-Ngày nay mong được nghe những lời chưa nghe.

-Một câu dưới gót làm sao nói?

-Nếu không lạy 3 lạy làm sao làm lộ cơ của sư?

Tăng lễ bái.

-Hãy nhớ thoại đầu của ông tăng này.

56-Tiên thánh tám vạn bốn ngàn pháp môn, các pháp đều kiến tánh. Vì sao học nhân chẳng ngộ?

-Sao không tự làm?

-Việc cần kíp là sư chỉ dẫn.

-Gậy nhảy lên 33 tầng trời giơ điện Phật lên, ném ngọn núi xuống. Có bao người sang tây, Dương Kỳ bị ông hỏi khó.

-tưởng là hòa thượng không có lỗ mũi.

-30 năm sau đỏ mặt, gió chẳng hú, mưa chẳng rơi. Đó là thời tiết của tục hán, nạp tăng phải có câu gì?

57-Sư thượng đường nói:

-Tâm là căn, pháp là trần. Hai cái đó chỉ là sẹ của cảnh. Sẹ hết thì quang hiện. Tâm pháp đều quên thì tánh là chân. Sơn hà đại địa có ở đâu, mà chẳng bị người lừa? Nếu nói được thì hương ngã tư đường nói một câu coi, nếu không Dương Kỳ hôm nay thất lợi.

58-Tổ sư diện bích là có ý gì?

-Phương Tây ít người hiểu Đường ngữ.

-Hôm qua mưa rơi, hôm nay trời tạnh là người nói. Thỉnh hòa thượng nói một câu.

Hòa thượng hai tay ôm gối.

-Tận lực chỉ nói được một nửa.

59-Sư nói:

-Đặt thiên đàng và địa ngục ở trên đầu, đặt lão Thích Ca ở gót chân. Tối sáng thời nhân biết là có. Trong chợ ồn, nắm mũi lôi đến còn nói được không, hãy cùng Dương Kỳ xuất khí, nếu không Dương Kỳ hôm nay thất lợi.

60-Sư cử ngoại đạo hỏi Phật:

-Người hỏi có lời, không hỏi không lời.

Thế tôn im lặng hồi lâu, ngoại đạo tán thán:

-Thế tôn đại từ, đại bi vạch đám mây mê khiến con thấy Đạo.

Sau khi ngoại đạo đi rồi, A Nan hỏi Phật:

-Ngoại đạo thấy gì mà nói thấy Đạo?

-Như ngựa tốt thấy bóng roi liền chạy.

Sư nói:

-Đạo Ngô sư huynh nói:

-Đạo nhân của Thế tôn vì thông 3 đời, 2 con mắt của ngoại đạo quán 5 tầng trời. Tốt thì nói là tốt, cùng cỗ nhân xuất khí.

Dương Kỳ thì nói:

-Vàng chẳng phân, đá có ngọc không biết, đại chúng có hiểu không? Thế tôn vì ngưng theo, người ngoại đạo vì đó mà khen ngợi.

61-Một ngày, có một nhóm người đến tham, sư nói:

-Khế trận đã tròn, các tác gia chiến tướng sao không ra tương kiến lão nạp?

Một ông tăng đánh vào tọa cụ.

-Là một ông tăng tác gia.

Ông tăng lại đánh vào tọa cụ.

-Đánh 2, 3 lần rồi sao?

Ông tăng do dự, sư đứng xoay lưng lại ông tăng.

Ông tăng lại đánh vào tọa cụ.

-Thoại đầu của lão nạp ở đâu?

-Ở nơi hành giả.

-30 năm sau người tự ngộ đến đó, biết lão nạp ở trong tay thượng tọa, mời ngồi uống trà.

Lại hỏi:

-Quá hạ ở đâu?

-Tại Thần Đỉnh.

-Sớm biết từ Thần Đỉnh tới thì đâu dám hỏi.

Ngày hôm sau nói:

-Hôm qua có vài ông tăng mới đến, đánh tọa cụ 3 lần dường như có chỗ ngộ. Chỗ thua của lão nạp các ông đều biết, chỗ thắng của ông tăng các ông có biết không? Nếu biết cùng lão tăng xuất khí, nếu không người sáng mắt chớ dẫn sai.

62-Su thượng đường nói:

-Mưa thu rửa. Rừng thu vốn có màu xanh. Thương thay Phó đại sĩ tìm đâu để thấy Di Lạc? Dương Kỳ bạc phước, khí lực suy cùng năm tháng, gió lạnh thổi rụng lá, do vui người về quê cũ: La, lý, la.

63-Su nói:

Cách sông đánh trống không nghe tiếng.

-Đúng là con Hưng Hóa, cháu Lâm tể.

-Hôm nay là ngày trai khánh chúc có người nào đặt câu hỏi không? Trong các pháp cúng dường, cúng dường pháp là tối thắng.

Im lặng hồi lâu lại nói:

-Trăm ngàn Đức Phật, các lão hòa thượng xuất hiện trong đời đều chỉ thẳng tâm người kiến tánh thành Phật. Nếu rõ thì cùng Chư Phật cùng tham, nếu không thì là Dương Kỳ mang khẩu nghiệp. Huống chi các ông đều ở hội Linh Sơn đều được Phật phó chúc làm sao thôi lui? Các ông có nhớ câu nói sau cùng ở pháp hội không? Nếu không thì Dương Kỳ hôm nay đã thất bại.

64-Lão Thích Ca dẫn sanh bước đi 7 bước, mắt nhìn bốn phương, chỉ trời chỉ đất nói: *Trên trời dưới trời chỉ có ta là hơn cả*. Lão nạp không tiếc tánh mạng, vì các ông đã phá hoa dạng ấy.

Im lặng hồi lâu, nói:

-Dương khí phát khởi rồi không có đất cứng.

65-Lá rơi, mây vun, buổi sáng rời nơi nào?

- Quán Âm.
- Dưới gót Quán Âm nói một câu, làm sao nói?
- Vừa mới gập.
- Gập để làm gì?
- Ông tăng không đáp được.
- Ông tăng thứ nhì tham coi.
- Ông tăng này cũng không đáp được.
- Hai tăng độn.

66-Mây dầy, đường hẹp ông từ đâu tới?

- Trời không có 4 vách tường.
- Ông đi rách bao nhiêu dép cỏ rồi?
- Ông tăng bèn hét lên.
- Một hét, hai hét rồi sao?
- Các ông xem lão hòa thượng kia?
- Gậy không ở đây, ông hãy ngồi uống trà.

67-Sư nói:

- Vạn pháp vốn nhân do người tự náo.
- Ném gậy xuống đất:
- Đại chúng đã xem kỹ lửa đuốc, người sáng mắt chớ cử sai.

68-Sư thượng đường nói:

- Lão nạp chẳng hiểu Thiên, chỉ thích ngủ, khiến sấm nổ chả đáng nửa đồng tiền. Chỉ kể một công án bổ thí đại chúng.

Im lặng hồi lâu, lại nói:

- Mồm chỉ dùng để ăn cơm. Dương Kỳ có kể tích niêm hoa vi tiếu cũng để khuấy phục người đương thời, 3 năm ngó vách cũng chỉ là lời Hồ Ý Hán khiến người đương thời chặt đứt càn khôn. Thế nào là một câu chặt đứt càn khôn? Ai nói được? nếu không thì là Dương Kỳ thất lợi.

69-Sư thượng đường nói:

- Phàm thánh chẳng có thì Phật, Tổ sao lập? Thế giới thanh bình chẳng hứa người đoạt thành thị.

70-Đường đến Dương Kỳ vừa hẻo lánh vừa cao làm sao tới?

-Hòa thượng là đại nhân.

-Hà!

-Hòa thượng là thầy đại nhân.

-Gần đây tại tôi bị điếc, mời ngồi uống trà.

71-Ngồi trong mùng chẳng phải sư thì là ai?

-Khách ở Kim Châu.

-Khi gặp người trời thì quán cho kỹ.

-Lỗ mũi Dương Kỳ ở trong tay ông.

-Tánh mạng con trong tay hòa thượng.

-Ông nhảy nhót để làm gì?

-Dưới dốc không thể chạy, khó gập lăm. Vỗ tay một lần, rồi lạy.

-Hãy coi một viên chiến tướng.

72-Phong sương quét đất, lá lạnh bay trong không. Hãy mang lỗ mũi lại, Năm mới sẽ có lỗ mũi mới, gió xuân chẳng ngừng thổi.

73-Dương Kỳ một quyết phạm thánh tuyệt lộ, vô duyên Duy Ma lăm lờ, đường tuyết đi chậm, làm sao truyền đạo?

-Tuyết tan ngàn núi lộ, đường dài hỏi người đi.

74-Tục sĩ hỏi:

-Nhân vương và pháp vương gặp nhau bàn chuyện gì?

-Tren thuyền cậu tạ Tam Lang thỉnh sư chỉ thị.

-Gia phong của lão nạp thế nào. Gia nô cỡi mữ trả tiền rượu.

-Bồng gặp khách tới, làm sao tiếp đãi?

-Uống 2, 3 chén là chuyện thường, say rượu mới chết người. Mọi pháp đều là Phật pháp.

Trả lại tôi Phật pháp. Đừng đợi hết cần câu rồi mới trồng trúc.

75-Sư thăm Tôn Tử Bộ. Bộ thưa:

Hạ quan việc công bận rộn, không rời bỏ được.

Sư trả lời bằng một bài kệ:

應	現	宰	官	身
Ứng	hiện	tể	quan	thân
廣	弘	悲	願	深
Quảng	hoảng	bi	nguyện	thâm
為	人	重	指	處
Vi	nhân	trùng	chỉ	xứ
棒	下	血	霖	霖
Bông	hạ	huyết	lâm	lâm.

*Hiện thân là quan tể
Bi nguyện rất là thâm
Vì người ngón tay trở
Dưới gậy nón lâm lâm.*

Tôn nghe bài kệ tỉnh ngộ.

76-Giơ bát và thìa lên, làm sao ăn cháo. Đùng hương Tam gia thôn bói Đông, bói Tây.

Giơ gậy lên rồi ném xuống đất:

-Các ông còn khẳng định không? Nếu có thì tâm can và năm tạng, tùy nào nhất thời thuộc lão tăng. Nếu không khẳng định thì tâm can, ngũ tạng, mắt, tùy, não nhất thời bị phân phối.

Ném gậy xuống. Xuống tòa.

77-Sư thượng đường nói:

-Tất cả mọi trí đều thanh tịnh. Không chia hai, không pháp để nói gọi là nói pháp. Lấy từ kho long cung của biển lớn, làm mở thiên nhãn. Một khúc đàn vô tà mở cả cỗ kim.

78-Đứng ở ngã tư đường làm sao nói đề cương? Gió thổi mây loạn, trường không tĩnh. Đêm thau, trăng sáng rọi trước song. Sư tử con hét, long mã nhảy. Cổ Phật trong gương sáng. Trăng sáng trước ba ngọn núi, sư nhảy nhót rồi xuống tòa.

79-Sư nói:

-Mưa xuân vừa tạnh, nước bùn chưa khô, hành cước cao nhân làm sao nói Đạo?

-Ngày trước rời chùa cổ, ngày nay thấy mặt sư.

-Ông ở nơi nào được thấy đầu rồng?

-Hòa thượng là bậc đại nhân.

-Dưới gót chân, làm sao nói?

Ông tăng đưa tọa cụ ra.

-Thế này thì Dương Kỳ phải thấp hương cúng dường.

-Người mắt sáng khó lừa.

Sư giơ tọa cụ lên:

-Cái này gọi là gì?

-Mới vào nghiệp lâm, không hiểu.

-Người có đầu thực khó được, mời uống trà.

-Lá rụng toi bời, sáng lia chỗ nào?

-Thọ trai xong, lia Nam Nguyên.

-Dưới gót chân thử nói một câu.

-Người buồn chẳng nói với người buồn.

-Dương Kỳ luôn ca ngợi người bốn phương.

-Là tâm hạnh gì?

-Không được tôi tán thán, mời uống trà.

四
十
五
世
楊
岐
方
會
禪
師

80- Sư thượng đường nói:

-Buổi sáng trời lạnh, buổi chiều mưa rơi, dân chúng hoan hỷ sĩ tốt. Cụ Vân lão nhân chưa có hậu ngữ.

Thái bình là mục đích của tướng quân, nhưng chẳng cho tướng quân thấy thái bình.